

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetéseket és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében.

Egyes szám ára 5 kr. o. e.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: helyő-tordatca szegletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sötét 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent, (Stadt Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlér sorá 20 kr.

## A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY”

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy íven jelenik meg; előfizetési díj: egész évre 12 frt., félévre 6 frt., évnegyedre 3 frt. o. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

### A Királyföldről.

ar. — Tudja minden erdélyi ember, mennyire dicsekesnek a mi királyföldi szászaink kultur-vezérségükkel, s hogy abból másnak bárcsak csekély részt is átengedni, mily kevéssé hajlandók.

Nem akarom ezuttal azt vizsgálni, az érdem hányadrésze illeti meg szász atyánkfiait? lelkiismeretesen figyelve a mérleg nyelvére; hanem azt tartom, s úgy hiszem helyesen — hogy az efféle ügyben meg kell hallgatnunk a mások véleményét is.

A románok egy részét ott találták a szászok bejövetelekkor a Királyföldön, s az azután oda telepedettek is sokkal régebbi szomszédai, mintsem egymást közelről meg ne ismerhették volna. Igaz, hogy gyakran a szomszéd ellenségünk is lehet; ámde az is tagadhatlan, hogy sokat tudhat, észlelhet abból: mi foly a mellette fekvő telek palánkján belől — s talán az ajtón belől is.

A Királyföldön nem kell sokat lótni-futni hogy megtudhassuk mi az ó-szászok legújabb planuma. Sem több sem kevesebb, minthogy fen Pesten rendre járva minden tekintélyes államférfiut, minden befolyásos kört, felvilágosítás ügye alatt arra igazassanak, hogy a Királyföldet illető javaslat behatárolt megfontolás alá vétessék, ha lehet, még a minisztérium kebelében; ha ezt elérni nem lehetne, legalább egyelőre a képviselőház asztalára minél későbbre kerüljön.

Ó-szászaink ismerik az idő becsét, s azt reménylik, hogy ha a nov. 11-én megnyitott egyetem hangosan kezd zakatolni s a javaslat akkor még nem lesz a ház kezébe — utóvégre még az is elérhető, hogy a N.-Szebenbe gyűlt uni-versitás ismét tanácskozhassék a Királyföld újraszervezéséről a midőn is tanui lennének a legcsodálatosabb unanimitásnak.

Körülbelől ezt sejtik, királyföldi román véreink. Ezért a józan mérsékelték organuma a „Tel. Rom.” is aggodalmasan vizsgálja a türehellen állapotot. Sőt a szász kulturai missió miként teljesítésével sincs megelégedve.

Elmondja például e lap mily nagy többségben vannak a románok a Királyföldön; mily áldott térei, erdői, legelői vannak e földnek s hogy ép ez országgrész lehetne iparos raktára a dunai nagy kereskedésnek. S a „T. R.” még is csak egy ily telepet lát Brassót, hol románok, örmények, izraeliták üzik a kereskedést. Szóval a „Királyföld” nem gyarapodik, nem fejlődik, bár szabadsága régi cultureleme régi, helyzete, földje jó. A román mérsékelt párt organuma ennek okát abban találja, hogy a szászok bejövetelek óta mindig arra igyekeztek, hogy minden körükbe eső kincset ládáikba gyűjtsenek; a románokat elzárták a közös birtoklástól, sőt a mesterségek tanulásától és kereskedéstől is; azt állítja a „T. R.” hogy e nyomást a románok még ma is érzik. Szerinte ez állapot gátolja a Királyföld kulturai kifejlődését s gátolta századok óta az, hogy a szászok szűkkeblűsége kínai fallal vette körül a Királyföldet és így kiált fel: „e particularismus rontotta meg az országot (Erdélyt) s folytatva végveszélybe dönténé.” A szászoknak tulajdonítja a „Tel. Rom.” azt is, hogy a ro-

mánok ipar és kereskedésben hátramaradva, potom árért viszik át a határon nyers termékeiket, hogy azután saját szükségletekre tisztes áron vásárolják vissza mint gyártmányokat; míg — ugymond — mindenki azon gondolkodik, hogyan lehessen az ifjú nemzedéket korszerűleg nevelni, „a szász most is azontörő a fejét, hogyan lehetne az idő kerekét megállítani.”

A „Tel. Rom.” vázlatá tagadhatatlanul tuloz; de abban igazsága van, hogy a királyföldi jelen állapotok reformját égetően sürgetőnek vallja; s minthogy ezt honatyánk is így ismerik, s a kormány is teljesítette már a törvény által reá szabott kötelemet — mi, királyföldi magyarok is azt reméljük, hogy az újabb ó-szász planum az új szervezés elődázására célzott nem ér, s a javaslat nemsokára a képviselőházban érdemlegesen tárgyalatni fog, megoldatván e kérdés mindnyájunk megnyugtatóra és nem az ó-szászok szája-izére, kizárólagos javára. Videant Consules.

### Kolozsvár városa közönsége a vallás- és közokt. miniszter úrhoz a következő feliratot intézte:

„Nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur!

Kolozsvár városának képviselő-testülete őszinte örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy kifejezze legmélyebb háláját nagyméltóságának azon nagyfontosságú tett felett, melynek áldását egész Magyarországra fogja ugyan aratni idővel, de a melyért lefizetni a köszönet adóját, szeretett városunknak jutott a megtisztelő szerencse.

Élénk érdeklődéssel és a mennyiben polgári kötelességünknek teljesítése kötelezett, életünknek cselekedeteivel igyekeztünk bizonyítani, hogy állami életünknek új átalakulásában egész önfeledozással vesszük körül azon intéző kezeket, melyek a gondviselést képviselik edes hazánk jövőjéről sorsának eldöntésében. Megnyugvással és teljes bizodalommal viseltetünk eleitől fogva azon elhatározásunk iránt, melyek magukon hordozzák a körülményeket megmérni tudó bölcsességnek és forró hazaszeretetének bélyegét; de másfelől tudjuk azt, hogy azon törvények között, melyek az új aerában hozták, s melyek a mai nap szükségét kielégíteni vannak hivatva csupán, mint a jövődönök örök dicsősége fog kiemelkedni azon törvényezik, mely hazánk második egyetemenét, a kolozsvári, életre szőlította.

Mert a szükséghez képest változik minden törvény: módosul azon kívánalmakhoz, melyeket a holnap terem a mával szemben; de az a törvény, mely az emberi lélek örök szükségének kifejezése és kielégítése; az a törvény, mely oly forrást nyit meg, mely a szellem előtt feltárja a vizsgálódásnak szabadságát s ez által szolgál az igazságnak; ez a törvény határválasztó kő gyanánt fog fenállani a mult és jövődől közt, ez a törvény épen addig fog fenállani, míg az emberi nemesebb szellem fogja jogát követelni; állani fog mindaddig, míg a sötétség végekben meghajlik a világosság előtt és leszen „egy akol, egy pásztor.”

Ily törvénynek ismerjük mi el azt, mely hazánkat és szeretett városunkat egy tudományos egyetemen ajándékozta meg. Egyetemen, mely a tudomány mindenhatóságának erejével át kell, hogy változtassa társadalmunkat s általa egész hazánknak képét úgy, hogy az erkölcsi fenség, az akaratnak ereje, az elhatározás szilárdsága, a jellem tisztasága, a hazaszeretel büszkesége és a humanismus evangéliuma legyen dicsőségének koronája. Nem kétekedünk azon, hogy egyetemünk

mindent el fog követni, hogy reménységünk, hogy benne vetett bizalmunk ne legyen hiábavaló.

És mentül nagyobb reményünk tekintetben, annál nagyobb a mi hálás köszönetünk nagyméltóságod iránt, kinek oroszlányrészt jutott e törvény megalkotásában és egyetemünk életrehívásában; valamint az egész magyar kir. kormány iránt, mely rendületlen hazaszeretetének és nemes irányu céljának ez által fényes tanubizonyságát adta. Az az ország nem veszhet el, melynek sorsát ily férfiak intézik, s mi örülünk, hogy van alkalmunk háláukat, bizodalomukat kifejezhetni.

Kérjük nagyméltóságodat, hogy hálás köszönetünk tudomásul venni és az egész kormány-nak tudomásra juttatni méltóztatassék.

Egyébíránt fogadják nagyméltóságod hazafias tiszteletünk kifejezését.

A városi képviselőtestületnek 1872. évi október 23-án tartott közgyűléséből. Kolozsvárott, 1872. november 10-én. Sz. kir. Kolozsvár város képviselő közönsége: Medgyesi Tivadar h. polgármester. Lugosi István jegyző.

### Legújabb táviratok.

Zára, nov. 13. A tartománygyűlés ma vita nélkül igazolta Cruszovich (kisebbségi) választását. Macarsca város választása tekintetében, hosszú vita után, a választási bizottmány által proklamált dr. Verzar helyett dr. Vejnovich mondatott ki megválasztottnak.

Lemberg, nov. 13. Kowalski és a ruthen töredék a közvetlen birodalmi tanácsi választások iránt határozati javaslatot adtak be, melyet azonban a tartománygyűlés elvetett.

### Az abrudbányai követválasztás.

Folyó hó 12-n az annyiszor sikertelenül megkísérelt követválasztás valahára szerencsés eredményre vezetett. Nem késztünk Verespatak és Abrudbánya deakpárti választóinak örömlüket nyilvánítani, hogy összeállván felreteltek minden személyes tekintet: diadalra segítők Pogány Károly belügyministeri titkár személyében a partot, megóvták ezen választókerületet a bukástól.

Maga a választás zavar nélkül, csendben folyt le s eredménye lett, hogy Pogány Károly a balpárti jelölt Hegedűs Sándor ellenében 131 szavazattöbbséggel az abrudbánya-verespataki kerület képviselőjéül megválasztott.

Mig múlt oct. 2-án Pogány Károly 187 és H. S. 161 szavazatot nyert, most Pogány Károlyra 277, Hegedűsre 146 szavazat esett.

R. L.

### Alispáni jelentés kivonata

Tordamegye 1872-ik Október 28-án tartott bizottsági üléséből.

(Vége.)

4-er kebli pénztárnok az 1870-beli 42-ik törvényzikk 58-ik §-a-n) betűje alapján havonként megvizsgáltatva jó rendben találtatott.

Bejött utmunka megváltási pénzösszeg  
tesz 9081 frt 13 kr.  
Ebből kiadatott 4776 frt 18 „

Marad tehát ezen alapon 4304 frt 95 „

Átalábani bevételek:

a.) Tiszti és szolgazemélyzet fizetésére 28,512 frt 22 kr.  
b.) Irodai átalányba 1141 „ 4/6 „  
c.) Utazási átalányba 219 „ 75 1/6 „  
d.) Előre nem látott költségekbe 1002 „ 8 5/6 „  
e.) Egyéb rendszeresített kiadásokra 377 „ 75 „  
f.) Házbérekre 2038 „ 30 2/6 „  
Összesen 33,291 „ 12 1/6 „

Kiadatott:

a.) Tiszti és szolgazemélyzet fizetésére 28,708 frt 71 kr.  
b.) Irodai szükségletekre 1112 „ 26 „  
c.) Utazások és napidijakra 196 „ 5 „  
d.) Előre nem látott költségekbe 880 „ 75 „  
e.) Egyéb rendszeresített kiadásokra 364 „ 67 „  
f. Házbérekre 2019 „ 8 „

Összehasonlítva

a bevételt 33,291 frt 12 1/6 kr.  
a kiadást 33,281 „ 52 3/6 kr.  
Pénztári állás 9 frt 60 1/6 kr.

5-ör. A közbiztonság megyénk területén sehol se sértetett meg — kihágásokért voltak büntetve a 10 szolgabíró által összesen 1085-ön mely szám mindenestre igazolja megyei bizottságunk azon intézkedését — hogy a kihágások politikai utón legyenek megfedve — mert ennyi számú ügyet járás-bíróságaink jelenlegi számok és személyzetek mellett elintézni alig lettek volna képesek.

Tüzeset fordult elő összesen megyénkben Gerendkeresztúron, Keszén, Vidályon, Toroczkon Soltiván, a két Bányai határon fekvő erdőkben, a Liás nevű erdőben, Vaihegyen, Oláhnádason, Vajda-Szentiványon, Toldalagon Magyar és Oláh-Topiczán.

Legnevezetesebb ezek között a toroczkoí, hol 35 lakház és 41 gazdasági épület lett a tűz martaléka és hol a kár 32852 forintba becsültetett.

Mindezen tüzesetek az illető kir. törvényszékeknek bejelentettek, és azokban a szükséges nyomozatok folynak, valamint a nagyméltóságú belügy-miniszterhez terjesztve, országos könyöradomány gyűjtetése érdekében.

6-ör. Az ideai ujoncz állítás a szolgabírák pontos kezelése folytán a legjobb rendel ment végbe, eredménye következő:

Az összes hadjutalék tett megyénkbe 360 ujonczot és 3 pótlékot. Továbbá póttartaléki jutalék és pótlékban 81, mely mind két rendbeli jutalék fedezetévé, a honvédséghez beosztottat össz. 375 egyén, nem állott elő összesen a megyéből hadkötelezett 236, ezekből utóállítás alá maradt 44, meghalt vagy más hatósági illetékességi volt 13, tehát marad elő nem állott egyén: 179, kik a távollévők sorába vezeteltnek.

Felvilágosítatva utasított 5, kikből bevétel-tett 3, visszahelyeztetett 2 egyén.

7-er. Szervezkedésünk óta jött be ügydarab 3852, mely kevés híjjával ellátatott, miről a jegyzőkönyv tanuskodik.

Vége van szerencsém a tisztelt bizottságnak jelenteni, hogy az összes tisztikar — áthalva elhivatása nemes érzetétől — kötelességét pontosan és hiven teljesíté, mely kedvező körülmény megyénk pontos adminisztrációja biztosítása érdekében örvedetes jelenség gyanánt tekinthető.

Mély alázatos jelentésem után magamat a t. bizottság kegyébe továbbra is ajánlom.

### Számadás-kivonatja

az erdélyi kölcs. jég- és tűzkármentő társulatnak 1866—69. évek alatti munkálatairól.

I. Törlesztendő:

A. 1. Tűzkárokért: 1865-ik évről utalványozottakból 7,311 ft. 30 kr.  
bejelentett előirányzat-takból 42,719 „ 88 „  
1866-ban előfordul-takról 3,215 „ 67 „  
összesen: 53,246 „ 85 „  
2. Fentartás kérdéses kéte-ségekre 20,000 ft. — kr.

3. Letét osztálybeli töke-  
maradvány . . . . . 10,626 „ 75 „

### B. Az ügyfolyam beszü- ntetése miatt:

1. Letét osztályban 1866.  
óta, kamathátralékokért . . . 3,900 ft. — kr.  
2. Előlegekért az 1-ső m.  
általános biztosító tár-  
sasának Pesten . . . . . 1,500 „ — „  
Gr. Mikó Imre öccsnek . . . . . 1,000 „ — „  
Kuliseky Jánosnak . . . . . 1,684 „ 55 „  
összesen: . . . . . 4,184 „ 55 „

3. Kuliseky János 1866.  
ápril 3-iki rk. gyűlésen  
megszavazott . . . . . 9,000 „ — „  
Őneki, az 1-ső magyar  
általános biztosító tár-  
saságtól kikötött . . . . . 10,000 „ — „  
összesen: . . . . . 19,000 „ — „

4. Hátra levő fizetésekért,  
az igazgatónak fentartva  
esetleg teljes kárpótla-  
sát 1868, 1869, és  
1870. . . . . 9,000 „ — „  
A társulat volt titkárá-  
nak . . . . . 600 „ — „  
Hivatalnokok elbocsátá-  
sukért . . . . . 4,054 „ — „  
összesen: . . . . . 13,654 „ — „

5. Díjpót felszedése provi-  
sió és költségeiért . . . . . 15,171 „ — „  
6. Esendő kamatokért  
1867. óta . . . . . 8,700 „ — „  
összesen: . . . . . 64,609 „ 55 „

7. Kiegyenlítő pénzári  
tartozás . . . . . 5,134 „ 69 „  
C. Kibontakozás módja sze-  
rinti maradvány, mint  
nyeremény vagy vesz-  
tés . . . . . 24,363 „ 99 „  
összesen: . . . . . 177,981 „ 83 „

### II. Fedezet:

a) Ügyvivőknél fennmaradt  
tartozás . . . . . 16,727 „ — „  
központi pénztári köve-  
telmény . . . . . 9,023 „ 45 „  
összesen: . . . . . 25,750 „ 45 „

b) 24,661 tagnak egymás  
közti kölcsönös kártéri-  
tések biztonságául  
635,600 ft-ra rugott díj-  
pótlék kötelezettségéből  
1866. ápril 3-iki rk.  
gyűlésintézkedése sze-  
rint igényelt kirovandó  
157,448 ft. 30 kr. díj-  
pótbeli hátralék . . . . . 152,231 „ 38 „  
összesen: . . . . . 177,981 „ 83 „

Kolozsvárt, május 10. 1872.

Kuliseky János,  
igazgató.

## TÁRCZA

### Dembinski tábornok emlékiratai

Danzer Alphons átdolgozása szerint.

#### III.

De alig ejté ki a nevet, észrevehem, hogy  
rögtön meg is bánta; világossá vált előttem, hogy  
a jó ember engem császári érzelműnek tart s azt  
hiszi, hogy roz sz fát tett a tűzre. Egész alázatossá-  
gal utlevelemet kéré s aláírás végett egy u. n.  
meldzettült (bejelentést) nyújtott át nekem, azon  
megjegyzéssel, hogy azt ő neki a városházhhoz kell  
beküldenie, „mert mai nap az ember soha sem  
tudja, hogy ki az, a kivel beszél.“

Mindent kívánsága szerint cselekvék, megmu-  
tatám neki utlevelemet, kitöltém a bejelentés üres  
rovait s így szóltam: „Őnök igaza van, hozzon  
csak mindent rendbe.“

Nemsokára ebéchez ülénk, a vendégek közt több  
városi hivatalnok is volt. Mi természetesebb, mint  
hogy a politika képezé a társalgás fő tárgyát, mely-  
ben a lakosságnak a magyarok iránt táplált baráty  
ságos érzelmei feltűnően mutatkoztak. Általában  
mindenütt azt tapasztaltam Magyarországon, hogy  
az ezen országban letelepült németek — az erdélyi  
szászok egyedüli kivételével s talán Kassa és Eper-  
jes lakóinak jelentéktelen töredékét is kivéve, átlag  
mind jó magyar érzelműek. Bem tábornokról is  
többször megemlékeztek asztal fölötti beszélgetés  
közben s Erdélyországban végbevitt dolgai teljes  
elismerésben részesültek. Kevésbé jóakaró érzel-  
mekkel viseltettek ez emberek Görgey irányában,  
kinek azon tettét, hogy Pestet kardcsapás  
nélkül kiüríté, egyhangulag elítélték.

Midőn szobámba visszavonulék, hirtelen egy

### A cs. kir. tábornok munkája az 1859. háboru történetéről.

Az osztrák tábornok nagy történelmi munkája  
az 1859-ki osztrák-olasz-francia háboru eredetéről  
és folyamáról ma került nyilvánosságra. Politi-  
kai tartalmu bevezetéséből, mely maga igen terje-  
delmes, a következő érdekes adatokat közöljük.

Már az 1858. év második felében sok jele-  
nés tanusította, hogy Franciaország rossz szemmel  
nézi Ausztria olaszországi állását. Az ellenszenv  
1859. január 1-én világosan nyilvánkozott, midőn  
az újévi üdvözlét alkalmából Napoleon császár  
Hübner báróhoz az osztrák nagy követhez követ-  
kezőleg szökölt; „Sajnálom, hogy viszonyaink az  
ön kormányhoz nem többé oly jók, minők voltak;  
de kérem, mondja meg a császárnak, hogy szemé-  
lyes érzelmeim irányában mit sem változtak.“ E  
nehány szót egész Európában fenyegetésnek, sőt  
nyílt hadüzenetnek tekintették, s az európai béke  
komoly veszélyeztetése iránt mindenki aggályokat  
táplált a „Tengeri-alpes“ megyében figyelő-hadtes-  
teket állított, az osztrák kormány pedig gyorsan  
Olaszországba küldé a III. hadtestet.

Egyszerre híre terjedt, hogy Napoleon herceg  
megkérte Klotild hercegnőt, Victor Emánuel király  
leánya kezét. A herceg Niel tábornok kíséretében,  
mi színtén harcias jel volt, Turinba is utazott,  
Victor Emánuel pedig jan. 10-ki trónbeszédében a  
bécsi és párisi-turini cabinetek közt levő feszültsé-  
get nyíltan kimondotta. Erre megkezdődtek a hadi  
készületek, Victor Emánuel és Napoleon császár  
közti létrejött a véd- és dacszövetség, melynek ér-  
telmében a győzelem esetén Szardínia kapta volna  
Ausztria olasz birtokait, Franciaország Savoyát.  
A hadikészületek folyamában Franciaország con-  
gressus összeülését indítványozta, a bécsi kormány  
ezt egyszerűen visszautasította, mert nem tűrhette,  
hogy az idegen hatalmak congressusa döntsön az  
ő birtoka felett.

Ekkor Cavour gróf körsürgönyben Európa fi-  
gyelmét azon „természetellenes“ állapotokra irá-  
nyozta, mely Olaszországban Ausztria befolyása  
folytán uralkodik.

A körsürgöny szerint Ausztria fenyegetése  
Szardíniát védelemre kényszerítik s e célból leg-  
közelebb kölcsönt fog felvenni. Ez meg is történt:  
akölcsön 50 millió líra erejéig folytetett. Ekkor Ausz-  
tria öt hadtestet részben mozgósítani kezdett. Né-  
metországban a francia császár fenyegetődzései  
nagy nemzeti és francia ellenes mozgalmat kelte-  
tek; a német sajtó s több állam törvényhozása ha-  
zafián Ausztria mellett nyilatkozott s annak meg-  
támadását a német becsült és érdek sérelmének  
mondá. Jan. 24-én a bajor kormány Bécsbe jegy-  
zéket küldött, melyben az összes német hatalmak  
együttműködését hangsúlyozza. A braunschweigi  
és nassau hercegek pedig személyesen Berlinbe  
utaztak, hogy oly szövetségi határozatot eszközöl-  
jenek ki, mely szerint a béke megővéssék, háboru  
esetén pedig Ausztria támogattassék. De Porosz-  
országban a nép és törvényhozás igen tartózkodó ál-  
lást követek, s nem lelkesültek a többi államok  
példájára Ausztriaért. Február elején a porosz cabi-  
nehez egyenes kérdés intéztetett, hogy mit akar  
tenni a netaláni háboruval szemben. A porosz kor-  
mány semmit sem mondó választ adott: ismerni  
fogja kötelességét, de most még korai a háborúról

fiatal ember lépett abba be azon kéréssel, hogy en-  
gadjem meg neki, mikép nekem valamit francia  
nyelven előolvashasson a végből, miszerint véle-  
ményemet francia nyelvből jártasságom felől meg-  
tudja. Az ő szájából aztán megtudám, hogy ama  
szekerek melyekkel találkozam, fiatal emberek  
menekültek, de ő neki mint Schlik rokonának  
nincs mitől tartania. E látogatás kissé gyanus szin-  
ben tñnt fel előttem, s hogy hasonló felkeresések  
elől meneküljek, rosszüllétet színtem s meghagyám,  
hogy senki se bocsásanak szobámba.

Midőn beesteledett a mind közelebb-közelebb  
hangzó dobpergés az osztrák hadsapatok bevonu-  
lását adta tudtomra; közel ablakom alatt vonultak  
azok el, úgy, hogy én kényelmesen hallhatam a  
katonák beszélgetését. Meglepetésemre lengyel han-  
gok ülék meg fületem; a katonák ugyanis a főher-  
ceg Vilmos ezred egy zászlóaljához tartoztak s  
Schlick tábornok előhadait képezték. 4 tisztet és  
12 közlegényt a vendéglőbe szállásoltak el, mely-  
ben én tartózkodtam. Meg kell vallanom, hogy az  
éj lefolytában nem csekély nyughatatlanságot áll-  
tam ki; folyton aggasztott a gondolat, hogy majd  
hozzám jönnek és utlevelemet kérik.

Következő napon a hadsapatok megint elvo-  
nultak, miután feladatuknak, mely Késmárk lakói-  
nak lefegyverzéséből és ételmi szerek gyűjtéséből  
állott — eleget tettek volna. Közel tizenhét erősen  
megrakott társzekeret küldött a zászlóaljparancsnok  
a főhadiszállásra Lőcsére.

A hadsapatok elvonulása után végre az ut-  
czára merlem lépni s a városházhhoz mentem, hogn  
utlevelemet láttamoztassam; a városi kapitány azo-  
kérdésére, hogy mely irányban való utazást vezesy  
sen be utlevelembé, azt felelém, hogy ezt magam  
sem tudom, mert én szekeresem tetszésére bízam,  
hogy három kiszabott irány közül melyiket válasz-  
sza; vagy Rimaszombaton keresztül Pestre, vagy  
Rozsnyón keresztül Miskolcra, vagy a legrosszabb

szóllani. Febr. 5-én Buol gróf osztrák külügymi-  
nister egy sürgönyt intézett a német államokhoz,  
melyben örömmel constatálja az Ausztria iránti  
rokonszenvet s felhívja őket, hogy a netalán követ-  
kező eseményekkel szemben már most egyetér-  
tésre jussanak. Bajorország, Szászország, Würtem-  
berg, Hanover, Baden, Hessen készen nyilatko-  
zott ilyesmire, de Berlinben az osztrák körirat a  
legkellemetlenebb hatást tette, mert azon hitet éb-  
reszté, hogy Ausztria Poroszország kizárásával akar  
a német államokkal szövetségzni, s visszautasíták az  
előleges megállapodást.

Igy már februárban kitudt, hogy Berlinben  
nem jó szemmel nézik a német hazafias mozgalmat,  
mely Ausztria támogatni akarta. Mindenféle kifo-  
gásokat lát, s a többi államokat is visszatartotta  
az actiótól. Sőt az is megtörtént, hogy a szövetség  
hadügyi bizottságában Poroszország képviselője  
több indítványt tñn a szövetség erődeinek felszerel-  
lése, s a Pfalz védelmezése ügyében, mire, közmeg-  
lepetésre, Berlinből ezen indítványokat formászerűen  
desavonálták s kijelenték, hogy a megbízott nem a  
kormány meghagyásából járt el.

A porosz kormány ezen föllépését azzal indo-  
kolta, hogy a dolgot előre állítani nem szabad,  
különben Franciaország nagy hadsereggel azon-  
nal átlépi az ország határait; egyébiránt a porosz  
kormány egész csöndben felszerelteti a várakat.  
Végül Poroszország kijelenté, hogy állása a szerint  
fog változni, a minők lesznek az okok, melyekből  
Ausztria megtámadatik. A mig csak azon befolyás  
miatt támogdja meg Ausztriát, melyet Olaszország-  
ban gyakorol, addig Poroszország nem támogathatja  
őt, mert óhajlja ugyan, hogy az illető szerződés,  
melyekben a befolyás gyökerezik, megtartassanak,  
de ő azért idegen szerződésekért bonyodalmakba  
nem sodorhatja magát. Sőt később azon vá-  
dat is emelte, hogy Ausztria nincs elég tekin-  
tettel Poroszország nagyhatalmi állására s egy-  
szerű szövetségstársnak tartja őt, mely fölfogás ellen  
ő tiltakozik.

Mig a dolgok Németországban ily folyamot  
vettek, az angol kormány kezdett a béke érde-  
kében működni. Malmesbury angol külügyi ál-  
lamtitkár a párisi és bécsi cabinetek őszinte és  
közvetlen érinkezését ajánlotta s Buol gróf készen  
nyilatkozott engedmények tételére, ha azok azon  
elvekkel nem ellenkeznek, melyeket Ausztria eddig  
képviselet. Erre az angol kormány egyenesen a köz-  
vetítőt szerepet vette át s lord Cowleyt Victoria  
királynő sajátkezü levelében specialis missióba  
Bécsbe küldött. De Cowley sikertelenül járt, noha  
a francia kormány ez időben kezdé mérsékeltebb  
hangon szólni s a hadikészülődések híret demen-  
tálta. Napoleon herceget a miniszteriumból el-  
bocsátotta. Sőt Walewszky külügyér ugyanakkor  
azt mondá, hogy az európai béke, az ő nézet esze-  
rint, soha sem volt kevésbé fenyegetve, mint jelenleg.  
Mindezek daczára a francia kormány csöndesen  
folytatta hadi készülődéseit.

Ausztria annál kevésbé bizhatott Francia-  
ország békés szándékaiban, mert Cavour mart.  
1-én kelt memorandumában kijelenté, hogy a  
viszály csak Olaszország teljes függetlenségével  
oldható meg, ennek pedig egyedüli eszköze az,  
hogy Ausztria kizsoríttassék Olaszországból. E  
körülmények folytán Ausztria garantíákat kö-  
vetelt a béke érdekében Franciaországtól, ez

esetben vissza Gácsországba, mert én azt hívék,  
hogy az ország nyugodt, hogy a rend helyre van  
állítva, de sajnálatomra kellett az ellenkezőről meg-  
győződnöm. A városi kapitány erre azt válaszolá:  
Nos tehát, az esetben egyszerűen azt fogom írni:  
„Látamoztatott Késmárkon“ s most már utazhatik  
ön arra, a merre akar.“

Most már továbbutazásomat mi sem látszott  
meggátolni. Utlevelem rendben volt, a zászlóalj el-  
vonult — csak kocsisom nem volt sehol. Ezen em-  
ber, ki kezdetben arra vállalkozott, hogy engem  
egész Oláhországig elvisz, a hadsapatok keresz-  
tülvonulása következtében annyira veszélyeztetve  
látta saját, családja és gazdasága sorsát, hogy szó  
nélkül elhajtott. Így tehát kényszerítve valék egy  
másik kocsis felfogadására; de az egyedüli kocsis a  
kit megfogadhattam volna, már előbb szállított  
volt menekülőket s ez által lovait annyira elhajszolá,  
hogy kényszerítve valék még tovább 24 óráig  
időzni a nevezett városban. Arra használtam ez időt,  
hogy barátaimat Franciaországban — elutazásom  
óta ez izben először — tudósítám sorsom felől.

Január 15. vagy ha jobban emlékszem 16.  
reggelen új kocsisom készen állott fogatával s így  
utrá keltem Rozsnyó felé, félórára Poprádtól, hol a  
sajévölgyi s ujszönyi utak kereszteződnek, szeke-  
rekre találunk, melyek katona holmikkal megrakot-  
tan Ujszöny irányában haladtak. Szekeresem min-  
denütt ismerősökre talált és nagyon beszédese-  
nek mutatkozott, itt is egy pillanatra megállott s a sze-  
keresekkel szócserébe ért. Egyszerre csak azon  
kérdéssel fordult felém, hogy nem szándékszom-e  
Ujszönybe menni, mert a zászlóalj, mely Késmárk-  
ban volt, most már a Poprád venalát átlépte és az  
előbb nevezett városban van.

„Nem,“ mondám neki, „semminemű katona-  
sággal sem óhajtok találkozni s jó borraalót adok  
neked, ha nem restelled a került s Chronowiczán  
keresztül viszel engem Rimaszombatra.“

azonban mindent megtagadott s a Poroszország-  
ban iránta uralkodó kedvező hangulatot kizsák-  
mányolni iparkodott. Poroszország valóban sem-  
mi kedvet sem érzett, hogy Ausztria miatt há-  
boruba bonyolodjék. Ekkor az angol kormány  
— martius 18-án — ismét föllevenítette a con-  
gressus tervét. Ausztria következő feltételek mellett  
készen is nyilatkozott a terv elfogadására: ha az  
minden területi változtatástól elvileg tartózkodik;  
ha Szardínia előre lefegyverkezik s a congressuson  
az összes olasz államok képviselői résztvesznek.  
Azonban sem ebből, sem egy másik — Oroszor-  
szágtól kiinduló — tervből nem lett semmi. Cavour  
a leghevesebben ellenezte azt. Merültek még más  
kiegyezési tervre is föl, de mind meghusultak s  
az osztrák kormány belátta, hogy a háboru kikerül-  
hellen.

Ennélfogva ápril 5-én öt hadtest teljesen mo-  
bilizáltatott s Buol gróf másnap Koller báró ber-  
lini-osztrák követhez egy sürgönyt intézett, mely-  
ben hosszasan kifejti, hogy miért követeli min-  
denekelőtt Szardínia lefegyverezését, s keservesen  
panaszodik, hogy a felmerült kiegyezési tervekben  
ugy beszélnek Szardíniáról, mintha Ausztriával  
egyenrangú lenne. E sürgönyre Poroszország azt  
felelte, hogy nem látja be annak szükségét, miért  
kelljen mindennek előtt Szardíniának a lefegyver-  
zést keresztül vinni, elég ha az összehívandó con-  
gressusból kizáratik. Végre Ausztria midőn látta,  
hogy a lefegyverzés kérdésében sehol sem talál a  
kellő támogatásra, maga intézett sommatot Turinba  
a lefegyverzés végett; ugyanekkor a II. hadtest olasz  
területre küldetett.

Ugyanekkor Albrecht főherceg Berlinbe uta-  
zott, hogy a regenssel (mosián Vilmos császár)  
személyesen értekezék. Midőn már a hadi készü-  
letek javában folytak mindenütt, a diplomácia ismét  
megkezdé játékát, sőt Napoleon némi látszólagos  
engedményeket is tñn. A francia császár ápril  
16-án következő ajánlatot tett: „Franciaország  
kötelezi magát Piemontot felhívni, hogy a lefegy-  
verés elvéta congressus összeülése előtt elfogadja.  
Ezen kívánság megvalósítása azon föltétel alatt le-  
gyen a congressus első feladata, hogy benne az  
összes olasz államok résztvegyenek.“ Oroszország  
Anglia, sőt Szardínia is azonnal elfogadták az aján-  
latot, de az az osztrák kormányynál nem is idejé-  
ben közöltetett s így az osztrák sommatio, mely  
Turinba ment, minden további alkudozásnak véget  
vetett.

Albrecht főherceg Berlinbe érkezte után azon-  
nal beszélt a regenssel, s az alkudozásokban az őn  
megállapítva, hogy Poroszország a szövetséggyű-  
lésben szóba hozza Ausztria védelmét és saját ré-  
széről a szövetségi terület, vagy a Svajcz, Belgium  
és Savoya semleges területének megtámadását casus  
bellinek tekintendi, egyébiránt Ausztriának a  
congressusi terv elfogadását ajánlja. Több német  
hadtest mozgósítása elrendeltetett. Albrecht főher-  
ceg 20-án délután hagyta el a porosz fővárost;  
elutazása után pár órával jött oda azon hír, hogy az  
osztrák ultimatum már elment Turinba.

Az ultimatum ápril 19-én küldetett el Milanó-  
ba Gyulay gróf tábornagyhoz, de az angol kor-  
mány közvetítése folytán csak ápril 23-kán d. u. 5  
és fél órakor nyújtott át Turinban Kellersperg bá-  
ró által. Ápril 22-én Oroszország tiltakozott az  
osztrák ultimatum ellen; ugyanazt tette másnap

A jó ember egy pillanatig sem habozott. A  
szepességek hazafias jó indulatának bizonyítékául  
felhozom még azt is, hogy a szekeresek, mihelyt  
értesültek arról, hogy egyedül egy zászlóalj az,  
mely a szepességi szabad városokat rendre látó-  
gatja, haladéktalanul elhatározták, a katona podgyá-  
szokkal Poprádra vissza térni. Vajjon a császári  
hadosapatok valaha ezen hihetetlen módon felügye-  
let nélkül hagyott társzerekhez hozzá jutottak-e  
megint?

Delet elharangozták volt, midőn egy nagy  
kiterjedésű tót faluba értünk. A kocsis figyelmeztet-  
tetett, hogy ügyeljek magamra s a faluban egy  
kukkot se szóljak; majd ő mindent maga fog el-  
rendezni. Pár órai időzés után újból felkerekedtünk,  
és Chronowiczán keresztül a Morva völgyébe értünk.  
Miután egy keskeny hegyi vágáson áthaladtunk,  
éjjeli 10 és 11 óra között egy magánosan álló  
csárdához értünk, mely előtt több vászonnal fődött  
szekér állott. Kocsisom nem sokára — szokása  
szerint — szóba ereszkedett a tót szekeresekkel.  
Beszélgetésökből megértém, hogy e szekeresek  
Miskolcra igyekeznek, hogy onnan bort hozzanak.  
Mint hogy még mindig ugy tettetem magamat, mint-  
ha a lengyel nyelvet nem érteném, megkértem sze-  
keresemet, hogy társaival egyezzek meg, s ha lehet  
vegye rá azokat, hogy engem Miskolcra vigyenek.  
De a kocsis ijedten szakítá félbe beszédemet,  
mondva: „Hisz így uram a honvédek kelős köze-  
pébe jut!“

Megnugtattam a jó embert s közbenjárása  
segélyével az ott állott szekerek tulajdonosával al-  
kudozni kezdtem. A tulajdonos vitelbérül tőlem egy  
forintot kívánt; a fölötti örömben, hogy valahára  
magyar csapatok körébe jutok, felelelem őt uja-  
mat, ily módon jelek által akarva tudtára adni neki,  
hogy egy forint helyett kész vagyok ötöt adni.

Anglia és Poroszország. A brit kormány az utolsó pillanatban újból közvetíteni kezdett, de sikertelenül, a koczka eldőlt, s a háború megkezdődött.

## Külföldi hírek.

**Rameau**, a versaillesi polgármester, tanuló-mást tett Riviere tábornok előtt azon közléseket illetőleg, melyeket neki Bismarck hg tett, ama küldetés tárgyában, melylyel Bazaine tábornagy Royer tábornokot bízta meg. Az orvosi iskola 7-én újra megnyitott. Robin, a boncztan tanára a tanulokhoz intézett beszédében kétségbe voná némely németek azon állítását, mintha Franciaországot értelmi szélhűdés érte volna. Ezt nem lehet mondani akkor, midőn Franciaország lerázta magáról a nemtelen császári kormányt, s midőn Németország egy császárság jármút vevé magára. Beszédét ezzel végző: „No feledjék el Elszaszt és Lotharingiát, emlékezzünk meg róla, hogy mit tett Olaszország Rómáért. A tanulók nagy tetszéssel fogadák e beszédet, s zajos, „Éljen a köztársaság!” kiáltásokban törtek ki.

**A nemzeti véd- és erődítési bizottság** befejezte Páris védelmére vonatkozó rendkívül fontos munkáját, mely 12 fő és 13 második erődöt hoz javaslatba, melyek mindnyájan önállóak lennének s támadás esetén párusával védnék magukat. Az összes építési költség mintegy 50 millióval van előirányozva s a munkálatok másfél vagy legfeljebb két év alatt teljesen készen állának.

**A francia hadsereg** a kilencz évi szolgálati idő alatt 1.335.000 lönyit létszámot fog felmutatni. E számból 797.000 lönyit katonaság teljes kiképzést nyer, 423 ezer lönyit hat vagy esztendei katonai oktatásban részesül és 125000 fő egy évi önkéntesekből fog állani. E létszámba nincsenek azonban betudva azok, kik különböző okokból hosszabb szabadság időt élveznek, s kiknek behívásával háboru esetén 1.795.000 lönyit óriási hadsereget állíthat ezután Franciaország fegyverbe.

**Konstantinápolyból** jelentik: a miniszternács elhatározta, hogy újabb átiratot intéz Karul román fejedelemhez, melyben a Mihad basa által emelt követeléseket egytől egyig szigorúan fentartja. A félhivatalos lapok igen hevesen szólnak Costaforu román miniszter tulkapásairól. Az osztrák-magyar, orosz és német követek nagy erőfeszítéseket tesznek a fenyegető viszály kiegyenlítésére.

**A Zvornik-kérdésben** az alkudozások Szerbiával egy ideig kedvező eredményt reméltettek. Az egyezmény könnyítése végett Szerbia késznek nyilatkozott azon követeléseiről lemondani, hogy Zvornik és Zakarból a török lakosság kiköltözzék. Most azonban a porta ismét halogatni igyekszik az ügy elintézését, mi Szerbiában sok rossz vért okoz; a lapok már ujjalgat tanácsolják a kormánynak: tagadja meg az évi hűbéradót a míg a két vár Szerbiának át nem adatik.

**A szt-pétervári hivatalos lap** 12-ről közlésezi a Khokand, Bochara és Kaschgarral kötött kereskedelmi szerződést; Khivára vonatkozólag a hivatalos lap jelenti, hogy a Khivához való jelenlegi állás továbbra nem tartható fenn, mivel az orenburgi hatóságok biztonsági biztonsága közvetlenül a Khivához való orosz viszonyoktól függ.

## UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, nov. 15-én

**A Magyarországi és Románia** közt kötött nemzetközi szerződés a magyar és román vasutak csatlakozását illetőleg november 8-án Costa Foru román miniszterelnök és báró Schlechta magyar-osztrák főconsul által aláíratott, s nov. 13-án a magyar miniszterelnök kezeihez került.

**A királyi udvar** készül elhagyni Pestet. Azt mondják, ez elhatározásnak oka az uralgój járvány volna, s hogy ha több napi gödöllői tartózkodása után az udvarnak Budapesten a járvány egészen megszűnnék s Godöllő táján sem jönnének elő ez idő alatt cholera-esetek, az udvar ismét visszaköltöznék s itt maradna, míg az idő keményebb nem lesz. Ellenkező esetben Görzbe vagy Miramareba utazik Pest érintése nélkül, a királyi család, ő felsége azonban egy kihallgatást fog még tartani.

**A Kazinczy mauzoleumát** Toldy, ki Skálnitzky építész kíséretében járta meg Szépbálmot, kielégítő állapotba találta, Skálnitzky nyilatkozata szerint a mauzoleum ha be lesz fejezve, kellemes hatást fog gyakorolni a szemlélőre. Az akademia állítólag a jövő évben megtérte az utolsó munkát a mauzoleum s az azt környező parkon, melyet a nemzet örök birtokául megtart, — míg a külsőségeket elfogja adadni.

**A kolozsvári zene-conservatorium** ez évi 2-ik rendes hangversenyét (melyre a nem tagok is 50 kr. bementi díj lefizetése mellett szívesen láttatnak), folyó hó 17-én délután fel 4 órakor tartandja meg a városi redoute teremben következő műsorozattal: 1-öt Nyitány kőmives és lakatos című dalmuból, Aubertől nagy zene-

karra. 2.) Karének a kolozsvári dalkör által. 3.) A minapi hangverseny alkalmával kimaradt „Presto“ Mendelssohntól, előadja Lamberg József ur. 4.) Aria Luciaból, éneklő Kőrösi Berta k. a. 5.) Rondo brillant. C. M. Weberől, zongorán előadja Lamberg József ur. 6.) Symphonia (D.) Mozarttól, nagy zenekarra.

**A tanító-képezde** növendékeinek önképző köre igen szépen virágzik, mert a tagok kiváló szorgalommal iparkodnak, mind tudományos értekezések, mind sikerült bírálatok által magokat kiképezni.

**Megdőbbentő hír.** Tegnap este, egy Nagyányáról érkezett távirat azon szomorú hírt hozta, hogy Szerdahelyi Kálmán, kinek betegségét korántsem hittük oly súlyosnak, 14-én d. u. 3 óra 30 p. élni megszűnt. A hír való, úgy színművészetünk érzi leginkább a veszteséget; mely az elhunytban egy fáradhatatlan szorgalmu s ritka tehetségű tagját gyászolja. Kolozsvár n. közönsége mellett mi is a legőszintébb fájdalommal vesszük tudomásul e szomorú csapást. A nemzeti színházon gyászlobogó leng. Színészeink szép koszorura gyűjtenek, melyet Pestre küldenek fel, hová a testet is felszállítják; arról is szó van, hogy Szerdahelyi Kálmán temetésén a kolozsvári nemzeti színházat küldöttség képviselje.

**A n-szebeni bírói államvizsgálati** bizottság tagjaivá dr. Katona Mór nagy-szebeni jogakadémiai r. k. tanár, Hoch Frigyes ugyanottani h. tanár, további egerpataki Kiss Károly, Brukner Vilmos és dr. Németh János ügyvédek neveztettek ki.

**Egy embernek sok munka.** Egyetemünknel a quaestura hivatalban csupán egy ideiglenes quaestor van alkalmazva s mondhatjuk munkával tulterhelve, mert minden egyetemi polgár végső beírását ő eszközözi.

**Árvaházra van szükség.** A könyörületesszív óhaja nyilvánul, midőn árvaházunk megnyitását embertársaink érdekében siettetjük, mert a sok apátlan-anyaítlan utca gyermek sorsa, nagy mértékben kelti fel szánalmunkat, kiket nyomorogni látunk uton útfélen, ölközet s élelem hiányában. — E szerencsétlenek sorsa annál mostohább színben tűnik előnkbe, ha elgondoljuk, hogy nemcsak az itt a hideg zord tél, melynek menthetlenül áldozatul esnek, kivéve, ha a szánakozó szív könyörülettel indítva, rajtuk nem segít.

**A bécsi világiállítási tért** eddig 291,770 fizető egyén látogatta meg, kiktől 45 ezer 333 ft 10 kr. jött be belépti díjakban.

**A Mária-Therésia szobor**, melyet Klagenfurtban állítanak fel, teljesen el van készülve, és teleplezése nagy ünnepélyességgel fog végbemeni.

**Camoéns „Luziádé”-jának** magyar fordítása a bécsi világiállításon a portugál osztaiban lesz képviselve. A portugál kormány t. i. Camoéns világhírű eposát valamennyi fordítását együtt egy nagy kötetben akarja kiállítani, s e végből elkövette a magyar fordítást is, melyet Greguss Gyula fordítása szerint egy magyar szedő fog Lisabonban a gyűjtemény számára kiszedni.

**A párisi csillagdn** Paul és Prosper urak f. hó 5—6-ik közt éjén két új planetát fedeztek fel a Mars és Jupiter-csoport között.

**Jó nyereség.** Egy három tagból álló consortium nem rég 180,000 talléron megvette a porosz kormánytól a hadjárat alkalmával elfoglalt francia katonai szerek egy részét, s azokat most a francia kormánynak 1.200,000 frankért adta el.

**Ez is rabló-statistika.** A Waldimir-Volinszky kerületben az utóbbi hat hó alatt ezer darab marhat téptek el a farkasok.

**Zoologiai játék.** A Britisch Association legközelebbi zoologiai ülésén sir John Lubbok egy megszelidített darázsot mutatott be. Utazása alatt fogta el fészkestől a pyrenaei hegységben s három hó alatt annyira vitte a szelidítést, hogy simogathatta, a nélkül, hogy csipett volna; a darázs üvegéből gyakran ki is repült a szabadba, de mindig visszavet. A Britisch Association még nem határozta el, hogy sir Lubbok milyen hasznót tett e szelidítés által a tudománynak.

**A pesti új börze-épületben** liszt-tözsdei állítottak föl, hogy a gőzmalmoknak ne kelljen az eladással is vésződniök.

**Az osztrák lapok** — köztük első helyen a „N fr. Pr.“ — nem szűnnek meg a magyar pénzügyminiszter helytelen gazdálkodásáról írni. Akár Lónyai, akár Kerkapoly a pénzügyminiszter, bizonyos, hogy már a magyar pazar természetnél fogva, az államjavarok roszul kezeltetnek, a háttérerdőségek potom áron oda debantnak stb. stb. S most mit olvasunk a „N. fr. Pr.“ egy beküldött-jében „egy Kelet-galicziai földbirtokos“ aláírással, azt, hogy az osztrák földmívelési miniszter igen rosz gazdálkodást folytat, mert a kelet-galicziai a korona javait képező erdőségekben egy öl fát, búkkát: 1 ft 40 kr-jaál, fenyőfát 80 kr-jaál árulnak. Nota bene ez erdőségek az országot szelén feküsznek s egy félóra járásnyira a vasuti indóház-tól. Később ugyanezt a kormány a jó kezelés folytatása végett 10—15 kr-jaál vásárolja ölenkint. Ehez nem kell kommentár!

**Schiller születés napján** Prágában a husz év óta mellőzött „Furandot“-et adták elő és kedvező sikerrel. Schiller ez élvezetes darabja magyar színpadainkon is szívesen látott lenne egyszerű-máskor.

**Furcsa sétatálcza.** A napokban egy tolvaj bandát fogtak el Linczbén s annál több tálczmány között egy olyan séta tálczára is találtak, melyben mindennemű betörési eszközök voltak elrejtve.

**Tekintélyes örökség.** Nemrég Angolországban egy gazdag özvegy halt meg, ki egy negyed millió ft. sterlinget hagyott hátra, mely összeg minthogy örökös nem jelentkezett, a kincstárba szállott.

**A sultan által szentesített törvény** negyven évben állapította meg az irói tulajdonjog tartamát; a fordításokra felényi idő van szabva.

**A nizzai tengerfoknál** a múlt héten nem kevesebb, mint hét czápat fogtak el, melyek közül az egyik épen 12 mázsát nyomott.

**Poroszország** 120,000,000 tallér vasuti kölcsönt vett fel.

**„Tannhäuser“** opera, mely annak idejében akkorra furort csinált, a napokban Bolognában először kerülvén színpadra — megbukott.

**Uj távirda állomásoknak** Az ogulini ezredmegyeiben Zavalje-n Kiskunságban Félégyház-on korlátozott napi szolgálatokkal új távirda állomás nyitottat.

**A „Helfy“-féle kávéház** megnyitása valószínűleg pár nap múlva meg fog történni; minthogy már az asztalok és székek is megérkeztek s az izlésesen kifestett tekéző szoba falait már ékítik az aranykeretű tükrök. Csinos berendezésű kávéházaink száma ismét szaporodik egy fényes mulató helyiséggel.

**Végzetes vadászat** Vasárnap Menecze Vilmos debreczeni lakos vadászatra akart indulni, fegyverét feltette a szekérre, melyre már ő maga is felült, azonban kutyája elmaradt, s ezt magához hirta; a fegyver sarkánya bizonyára fel lehetett húzva, mert midőn a kutya a szekérre ugrott a fegyver elsült, és Menecze Vilmos azonnal halva rogyott össze. E szomorú esetben az a különös, hogy a kutya mint gyilkos szerepel.

**A szász királyi pár** aranylakodalma folytán feszülten várták a remélt amnestiákat, de ezek elmaradtak, mi Dresdban nagy visszatetszést szült.

**Az ultramontan „Kelet“**, mely a vallási türelem és szabadelvűségben nevedett erdélyi felekezetek közt nagyra terjeszkedik mint a mérges gomba — szeretne, a protest. világi és egyházi tekintélyek nyakára ülni, a mi ő törpességének aligha fog sikerülni, szóról szóra ezt írja: „a reformátusok érdekét legtávolabbról sem érinti a kath. autonomia, mert sem kárára, sem hasznára nem válhat.“ S a kik így fogják fel a dolgot, innak vezércziket az autonómiairól!!

**A Middle-parki-lotteria**, mely Németországban oly nagy pártfogásra talált, huzása a napokban történt meg. A sorsjegybirtokosok közül a német császár nyert egy vadász széket, egy doboz inggallért, s egy utazótáskát; a korona örökös pedig egy szőnyeget és író szert. Több szomszédországi gazdasági-egylet, melyek 1580 sorsjegyet vettek, a gazdag nyereség reményében speciasis küldöttet menesztettek a huzásra s kaptak — 1 kerti padot, 1 kolbásztöltőt és 1 pénzártyát.

**Schweicz lakossága** 2,669,147 lélekre megy, tehát 144,507-tel több mint ezelőtt 10 ével volt.

**Egy híres amerikai festő** Lully Tamás f. hó 5-én 90 éves korában meghalt.

**Egy furcsa történetkéről** innak Londonból, mely mintegy három héttel ezelőtt történt, s bizonyos köröket rendkívül felháborított. A királynő mosó intézete ugyanis Ken-ben van, ott szokták a királyi szízeneket lugozni. Az ehez szükséges víz pedig a közel levő richmondi vízreservoiréből eresztetik le csöveken; ezek megromlottak, s a királynő részéről megkéretett Richmondi város helyhatósága (the Westry), hogy új csövek letételét illetőleg az utcai burkolat felvétele engedtetnének meg. A Westry e kérelmet egyszerűen visszautasította azon megjegyzéssel, hogy a vízmű a közönség tulajdona s a közönség adóján s költségén tartatik fenn, s minthogy ő felsége jónak látta eddig is a város vizét használni s a költséghez hozzá járulni nem mőltatott, viz sem szolgáltat ki többé. Nagy skandalum és sok ide s tova irogatás után végre megadatott a kért engedelem.

**A stíriai országos bizottság** zárszámadásában t. i. következő passus fordul elő: „Az új tébolyda felépítését, elhárlhatlan akadályok miatt, el kellett halasztani, de a jövő tavaszra az építés be lesz végezve, és akkor elfoglalhatjuk a helyiségeket.“

**Gautier Teofilnek** szép, nagy szálla volt, melyet az államcsinynap dec. 2-ik óta nem vágatott le, mivel — mint maga mondta — nem borotválhatta magát addigi megszokott borbélyával. Hugo Viktor is ugyanazon naptól és hasonló okból visel most nagy szakált. Valaki értekezést írhatna ez ötletről e czímen: Az államcsinyek befolyása az írók szakállaira.

**Lefoglalt kártyák.** Közelebb egy pénzügyőri felügyelő (respiciens) jelent meg — a „Reform“ értesülése szerint — a pestvárosi kapitányságnál s azon óhajátását fejező ki, hogy szeretné megtekinteni a játékbankban nem rég lefoglalt kártyákat, ha meg vannak-e stempelizve. A rendőrségi hivatalnok biztatja, hogy meg lehet nyungogva a bélyegek felől, mert rajta van a kártyákon, hanem a felügyelő személyesen akar meggyőződni, s végre meg is mutatják neki. „Ezek a kártyák mind hamisak!“ — mond a finansz és a rendőrök csodálkozva és kétkedőleg rázzák fejüket. „Ismélem, hogy hamisak, és ha nem hiszik, tényleg bebizonyítom“ viszonzá a felügyelő és előveszi a nagy monnyiségben összehajmozott kártyákat, összekeverteti s aztán fonák oldalról sorban elmondja a rendőrhivatalnokoknak melyik micsoda kártya, miből csakhamar meggyőződhetett miúdonki, hogy a játékbankokban minő kártyával szokták az áldozatra szánt jámbor halandókat megkoppasztani. Mikor a respiciens általános csodálkozást keltett mutatványait befejezte és diadalmas mosollyal jártatta végig tekintetét a csodálkozó rendőrhivatalnokon, ez feléje fordul és nyomatékos hangon így válaszol: „annyira világosan megmutatta ön, hogy e kártyák hamisak, hogy valóban végtelen nagy vágyat éreznék önt is koterbe zárítani.“

**F. hó 4-én** az Enns-völgy közelében három leány hullára találtak, kik — meg voltak fagyva. — Ugy látszik ott nem örvendenek a mi szelid időjárásunknak.

**Csalódás.** Tegnap Simon Ferencz czukrászatába két idegen ember vetődött be; ezek közül egyik megpillantva a falon függő képet, megdőbbsen s kérdé mint került az Pestről Kolozsvárra? Csak azután jött tisztába magával, miután a képet vizsgálva észrevette Kőváry Endre aláírását. A hasonlat gyakran vezet csalódásra.

## Nemzeti színház.

Csütörtökön, nov. 14-én „A vak tengerész és felolvasónője“ dr. 2 felv. és „Női könnyek“ vigj. Az elsőben Kovács Gyula (Cobridge) ugyan meglehetősen csinosan alakított, de játékán ma feltűnő hidegség volt észrevehető. Uglátszik, csak a durva tengerészt tartotta szem előtt, s a küzködő apát kifejedte a számításból. Bóér Emma (Károlin) szenvedés helyett szenvedgett s némileg erőltetetten játszott. „Mindenben jó a középut.“ Krasznainál állt feltűnt a szerep nem tudás. Halmi ügyesen élt meg helyét. — A „Női könnyek“-ről megemlékezve, ismételtlen figyelmeztetnünk kell a „középutra“, nem szabad a komikumból komédiát, a tragicumból pedig — ez is megtörtént — komikumot csinálni. Krasznai (Albert) némi akadozásalt levonva, meglehetősen helyén volt. Halmi csinosan játszott, s Chamblyt élvezetesen személyesíté. Fodor né (Delfine) épen egészen nem rontott.

**Kolozsvári piac.** Egy pár szép ökör 470 ft. Egy pár közepes ökör 320 ft. Egy pár szép tehén 230 ft. Egy pár közepes tehén 200 ft. Marhahus fontja 22 kr. Borjúhus fontja 18 kr. Egy pár szép disznó 220 ft. Egy p. közepes 180 ft. Egy pár süldőmalacz 70 ft. Disznóhus fontja 28 kr. Szalonna, nyers mázsája — ft. Szalonna, száraz mázs. 46 ft. Szalonna füstölt fontja 48 kr. Fagygyu mázsája 24 ft. Zsir köz. kupája 1 ft. Zsir, hájszir kup. 1 ft 10 kr. Ludzsir kup. 1 ft 50 kr. Széna, szekere 20 ft. Szalma, szekere 12 ft. Fa, száraz hosszú öle 30 ft. Fa, száraz rövid öle 12 ft. Nyersfa szekere 6 ft. Egy pár pulyka 5 ft. Egy pár liba 3 ft. Egy p. kappan 2 ft — kr. Egy p. csirke 70 kr. Tojás 4 db 10 kr. Deszka párja 1 ft — kr. Zsindely ezre 4 ft. — kr.

### Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

November 13-ról. 5% metaliques 65.75 5% nemzeti kölcsön 70.90. 1860-ki államkölcsön 102.50 Bankrészevények 980. Hitelrészevények 336.20 London 108.50. Ezüst 107. — Cs. kir. arany 5.19. 20 frankos arany 8.65. — Földtehermentesítési kötvények: Magyar 80 — Temesi 78.50. Erdélyi 76.25. Horv. Szlavin —.

Felelős szerkesztő Sándor János.

## Nyitlér.

**A nagyszebeni sorshuzáson** 1872 nov. 13-án kihuzott számok **78, 6, 46, 75, 77.** Következő huzás nov. 28.

Legközelebb megnyílnak a tételek a budai, bécsi és brünni sorshuzásokra. Borza m. kir. lotto-irodájából.

# Arverési hirdetmény

Alólt telekkönyvi hatóság részéről közhirre jelleik, mikép Vikol Antalnak né-  
hai özv. gr. Bethlen Józsefine született gr. Thorozyk Eszter hagyatéka ellen 2100  
db. os. arany követelés s jármékai iránt folytatott végrehajtási ügyében a bírói árve  
rés 1872 november 20-én a helyszíne Kraszna-Horvát közsérbához d. e.

12-10 órai közötti időben, mikor is nevezett alapszabályok kassza-horvátok által megkezdésével küzdelem, mint másodhatárdeben most már becsőron alól is bíróság eladati fograk. — Banaupenz az együttesen árverezendő javak 46,46,458 frban kikiáltandó becsértékének 10%-ka teszen. A vétélár felő a lentfől 3, 3, másik fele, melybe a banaupenz is beszámítatik, újabb 3 hónap alatt fizetendő, 6%-os kamataikkal együtt vevő a javaknak azonnal bírólakba töl, azok nyilvankönyvi ártására azonban csak az egész vétélár befizetése után fog megörönni, az árverési ártálék meg nem tartása esetiére a pír. 459 §-a szerinti eljárásnak endvén belve

Egyidejűleg fellátnak azon jelzősok hitezők, kik nem a bíróság szék- helyén laknak, hogy az érteosztáshoz helyben székelt megbízottat nevezzenek s azt idejében jelentsek be, mert különben a hivatalból kirendelendő gondnok által fognak képviseltetni.

Az elárverezendő javak pedig ezek:

| Helirajzi szám | Hat szobából álló lakház, 25. sz., mel-<br>lékipultékkal, udvarral és kerttel | 3 hold | Összes terület | Becslár                  |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------------|--------|----------------|--------------------------|
| 10.            | Ház, 16. sz. kerttel, gyümölcsös-sel,<br>aszálóval                            | 10 "   | —              | 61,22,273 ft.            |
| 12.            | Pusztai kert                                                                  | —      | 900            | 324 "                    |
| 26.            | Kétkerékű yizi malom, mohárlakkal 1.<br>sz. és kert                           | —      | 900            | 115 "                    |
| 29.            | Ház, 118. sz. udvarral és kerttel                                             | 4      | 200            | 4710 "                   |
| 73.            | Kert,                                                                         | —      | 1200           | 60 "                     |
| 84.            | Kert,                                                                         | 1      | 1400           | 194 "                    |
| 97.            | Ház, 14. sz. kerttel                                                          | 6      | —              | 2032 "                   |
| 110.           | Ház, gyümölcsös kerttel                                                       | 2      | 400            | 12 "                     |
| 128.           | Ház, 43. sz. kerttel                                                          | —      | 75             | 35 "                     |
| 244.           | Szántó, Kővesbérczen                                                          | 8      | 400            | 60 "                     |
| 245.           | Szántó, Malomtéren                                                            | 18     | 1200           | 1391 "                   |
| 315.           | " "                                                                           | 7      | 800            | 3844 "                   |
| 395.           | Üres telek, szántó és kaszálóval Töl-<br>gyesben                              | 29     | 1000           | 1264 "                   |
| 445.           | Kaszáló, Lonkában                                                             | —      | 460            | 1626 "                   |
| 472.           | " " Mázsarban                                                                 | 2      | —              | 46 "                     |
| 486.           | " "                                                                           | 10     | —              | 172 "                    |
| 609.           | Erdő, Nagyerdőn                                                               | 113    | 1200           | 1031 "                   |
| 612.           | Ház és szántóföld                                                             | 5      | —              | 2087 "                   |
| 613.           | Szántó, Vargadombon                                                           | 1      | 200            | 33 "                     |
| 632.           | " "                                                                           | 10     | —              | 362 "                    |
| 671.           | " "                                                                           | 16     | 800            | 69 "                     |
| 679.           | " " Soványban                                                                 | 5      | —              | 155 "                    |
| 770.           | " " Büdöskuton                                                                | 22     | —              | 1603 "                   |
| 781.           | " "                                                                           | 1      | —              | 268 "                    |
| 817.           | " "                                                                           | 1      | —              | 304 "                    |
| 842.           | " " Kaszáló, Vizrejáron                                                       | 21     | —              | 812 "                    |
| 845.           | Szántó, kaszáló, Vizrejáron                                                   | 1      | —              | 83 "                     |
| 848.           | Kaszáló, Vizrejáron                                                           | 2      | 400            | 135 "                    |
| 855.           | Szántó, kaszáló, Szénakeriben                                                 | 2      | —              | 2831 "                   |
| 862.           | Szántó                                                                        | 1      | —              | 144 "                    |
| 892.           | " "                                                                           | 2      | 100            | 286 "                    |
| 898.           | Szántó, Szénakeriben                                                          | 6      | —              | 51 "                     |
| 917.           | Szántó, Vápan                                                                 | 4      | 800            | 198 "                    |
| 969.           | Szántó, Kaszáló                                                               | 4      | —              | 390 "                    |
| 983.           | Szántó, Kaszáló                                                               | 4      | —              | 1083 "                   |
| 1023.          | Szántó, szántó Vápan                                                          | 8      | —              | 245 "                    |
| 1045.          | Szántó, Katicson                                                              | 5      | 800            | 564 "                    |
| 1083.          | " "                                                                           | 25     | 600            | 96 "                     |
| 1163.          | Szántó, erdő, Katicson                                                        | 75     | 900            | 917 "                    |
| 1165.          | " "                                                                           | —      | —              | 2628 "                   |
| 1167.          | Kaszáló, Csuporban                                                            | 3      | —              | 52 "                     |
| 1170.          | Ház, 144 sz., szőlő, sajítószin, szántó,<br>kaszáló, Csuporban                | 40     | —              | 228 "                    |
|                |                                                                               |        |                | 1685 "                   |
|                |                                                                               |        |                | Összesen bosár 46,458 f. |

11/18 3-3

Egyéneknek, a kik

**főg- és szajbajokban**  
szerveződnek nem lehet elég ájtatani  
**Dr. POPP J. G.**

**Anatherin-szájvízét.**  
A ki ezt egyszer megpróbálja, minden más fogviz fölé fogja tenni. Egy palack ára 1 ft 40 kr. oszt. érték. Gyógy. postán 20 kr. Rópriat ez irányban.  
ingyen.

(603) 4-8

## Az osztrák

# Industrial-Bank

# Wine in Rome

(Ezclott Fürst Eduard bank-haza)  
Bécs Istvánér l sz.

a folyó év november 6-kától kezdve

## Árverési hirdetmény.

ezzenel közhírré teszi alólt igazgatóság, hogy a kolozsvári hitelbank és zálog-  
ötöcsön-intézmény elzálogosított s folyó évi október hó végéig lejárt, és még ki-  
nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adani, és pedig az  
I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműk, háztesztközök, áruk stb.  
árverezése lesz

**fordított december hó 9-én.**

**A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüst-nemük, ékszerek stb. árverése lesz**

# folyó évi deczember hó 16-án.

**Figyelmeztetés!** A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlóan elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt meg kívánni vagy átírni, a már eladott tárgyakból a bejött fölbot hasonlag öt illeti.

**A vevő tartozik a vételárt rögtön lefizetni és a tárgyat elvételni.**  
Kölözsvárt, november 10-án 1872.

**A hitelbank és zálogköcsön-társulat igazgatósága.**

# Demién László

m. k. egyetemi könyvtárunk Kolozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapnátó

# Kolozsvár körülete.

**Oklevéltárral.** (I.) Űs-, ő- és közkeptör. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)  
Erv. küllön kötet villágosító rajzokkal. (36 tábl.)

**Irta Jakab Elek**

# Székegy-eklevétár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága,  
szerkesztette

**Szabó Károly.**  
[ kötet 1211 - 1519. 1872. Ára 2 forint.